

Raadsplein besluitvormend

Datum 11 mei 2015

onderwerp 'Economie Zwolle in perspectief' en budget economische clusters
Regio Zwolle
portefeuillehouder Rene de Heer
informant Maar - de Vries, J van (Janna) 2612
eenheid/afdeling Ontwikkeling OWA

Voorgesteld besluit raad

1. Kennis te nemen van de door het college vastgestelde memo 'Economie Zwolle in perspectief'.
2. De regionale clusters Health Innovation Park (HIP), Polymer Science Park (PSP) en Logistiek (ZKM) te continueren voor de periode 2016 t/m 2018; voor HIP en PSP € 150.000,- beschikbaar te stellen en voor ZKM € 150.000,- te reserveren. Dit budget van in totaal € 450.000,- wordt gedekt uit het Krediet Economische ontwikkeling ZKN (€ 325.000,-) en uit Stimuleren Zwolse economie (€ 125.000,-).

Beslisnota voor de raad

Datum 17 maart 2015

Openbaar – beslisnota en bijlage 1

Niet openbaar – bijlagen 2 en 3

Onderwerp	'Economie Zwolle in perspectief' en budget economische clusters Regio Zwolle
Versienummer	1
Portefeuillehouder	R.E. de Heer
Informant	Carlo van Dijk (PSP), Iskander Tuqan (HIP) en Janna van Maar (Logistiek/ZKM)
Eenheid/Afdeling	Ontwikkeling / OWA
Telefoon	(038) 498 2612
Email	J.van.Maar@zwolle.nl

Bijlagen

1. Economie Zwolle in perspectief
2. Next step voor het HIP - **Vertrouwelijk**
3. Businessplan PSP - **Vertrouwelijk**

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de door het college vastgestelde memo 'Economie Zwolle in perspectief'.
2. De regionale clusters Health Innovation Park (HIP), Polymer Science Park (PSP) en Logistiek (ZKM) te continueren voor de periode 2016 t/m 2018; voor HIP en PSP € 150.000,- beschikbaar te stellen en voor ZKM € 150.000,- te reserveren. Dit budget van in totaal € 450.000,- wordt gedekt uit het Krediet Economische ontwikkeling ZKN (€ 325.000,-) en uit Stimuleren Zwolse economie (€ 125.000,-).

Datum 17 maart 2015

Toelichting op het voorstel

Inleiding

In het coalitieakkoord 2014-2018 is een agenda voor een 'ondernemende stad' opgenomen. Onderdeel van die agenda is de ambitie om de komende jaren een economisch sterke stad en regio te blijven.

In de memo 'Economie Zwolle in perspectief' (*bijlage 1*) informeren wij u over de actuele stand van zaken en lopende ontwikkelingen op de diverse economische thema's.

Zwolle is een economisch krachtige stad in een economisch sterk presterende regio. Voorwaarde voor het vasthouden van deze economische topospositie is naast monitoren, anticiperen en inspelen op kansrijke ontwikkelingen.

Voor kansrijke economische sectoren heeft Zwolle de samenwerking binnen de Regio Zwolle gezocht. Deze zogenaamde 'clusters' staan voor een keten van bedrijfsactiviteiten die zich ruimtelijk concentreren. De meerwaarde is dat voldoende kritische massa ontstaat voor een sterk profiel waarmee de gebiedsontwikkeling wordt gestimuleerd. De Regio Zwolle richt zich op de clusters vrijetijdseconomie, logistiek, health and care, nieuwe materialen en agro & food.

De gemeente Zwolle faciliteert de clusters *health and care*, *nieuwe materialen* en *logistiek*.

Inmiddels hebben de 3 clusters zich tot de volgende projecten ontwikkeld: Health Innovation Park (HIP), Polymer Science Park (PSP) en Logistiek en Havenregio Zwolle-Kampen-Meppel (ZKM).

Tot en met 2015 heeft de gemeente Zwolle voorzien in een financiële bijdrage en met deze nota wordt voorgesteld de gemeentelijke bijdrage te continueren tot en met 2018.

De participatie van de deelnemende gemeenten in de clusters is dynamisch. Zo is het Logistiek cluster een initiatief van de gemeenten Meppel, Kampen en Zwolle, maar inmiddels overwegen Zwartewaterland, Staphorst en Urk zich aan te sluiten. Ook de betrokkenheid van de provincie Overijssel en de netwerkorganisaties Kennispoort en Economic Board zijn belangrijke aanjagers en intermediairs om innovaties en samenwerkingen tot stand te brengen. Per cluster zijn de belangrijke marktpartijen georganiseerd zodat vanuit de markt zelf de economische meerwaarde tot stand komt. Deelname van de gemeente Zwolle aan de drie clusters draagt bij aan een innovatief ondernemersklimaat en het bevorderen van werkgelegenheid. Het maakt daarmee onderdeel uit van de bredere inzet van ons college voor een gezonde en groeiende economische ontwikkeling van Zwolle. Hieronder geven wij per cluster een korte omschrijving:

Projectopgave Health and Care (Health Innovation Park) – bijlage 2

Het HIP is een coöperatieve vereniging die is opgericht begin 2014. Dit nadat vanaf 2011 een start is gemaakt met het cluster Health and Care. Hierbij heeft de gemeente Zwolle mede een aanjagende rol gespeeld bij het op poten zetten van het cluster doordat zij, namens de regio Zwolle, zitting had in zogenaamde kopgroep Health and Care. Na oprichting van het HIP is de directe betrokkenheid van de gemeente sterk verminderd, omdat het HIP via de opgezette structuur, zichzelf robuust profileert zonder dat daarvoor directe overheidsbetrokkenheid nodig is.

De ambitie van het HIP is als volgt: het Health Innovation Park is dé centrale speler op het snijvlak van zorg, kennis en ondernemerschap in de regio Zwolle. Ondernemers, zorgorganisaties, kennisinstellingen, zorgverzekeraars en overheden komen naar het park voor kennis, netwerk en ondersteuning. Ze verwachten dat het Health Innovation Park hen op een resultaatgerichte,

Datum 17 maart 2015

daadkrachtige en duidelijke manier kan helpen om het maximale resultaat uit ingebrachte innovatieve producten, diensten en concepten te halen. Waarbij het geheel leidt tot versterking van de regio en tot economisch en maatschappelijk rendement.

Het HIP richt zich met haar initiatieven op transitie van tweedelijnszorg naar eerstelijns zorg en het vergroten van zelfredzaamheid, het vernieuwen en optimaliseren van bedrijfsprocessen en medische toepassingen.

Voor de jaren 2015 en 2016 heeft het HIP de volgende doelen gesteld:

- Begeleiding van 70 cases;
- 25 beantwoorde financieringsvraagstukken.

Om dit te kunnen realiseren is nodig:

- Projectleiding op de twee thema's;
- Aanvragen van Europese subsidies;
- Realiseren van een praktische test- en leeromgeving;
- Toeleiding en betrokkenheid van bedrijven met hun producten en technische innovaties;
- Toeleiding en betrokkenheid van zorgorganisaties met hun medewerkers om daarmee het adaptieproces van de zorgverleners te realiseren;
- Toeleiding en betrokkenheid van kennisinstellingen met hun studenten en docenten om daarmee de technische innovaties op het gebied van technische woonconcepten en zelfdiagnose en zelfmanagement te integreren in de opleidingen;
- Toeleiding en betrokkenheid van de ouderenorganisaties om met hun leden (potentiele zorgvragers en zorgverleners) het adaptieproces te realiseren.

Projectopgave Polymer Science Park – bijlage 3

Het Polymer Science Park (PSP) is in 2011 opgericht door DSM, Wavin, Windesheim, Deltion College, Van Wijhe en Universiteit Twente. Het PSP heeft in essentie drie doelstellingen:

- het verwerven en delen van kennis over kunststoffen;
- het promoten, starten en deelnemen in onderzoeks- en ontwikkelprojecten op het gebied van industrieel duurzaam onderzoek;
- het uitvoeren van innovatieprojecten om nieuwe producten en processen te ontwikkelen.

Het PSP heeft zich de afgelopen jaren goed op de kaart gezet. Inmiddels zijn er 30 betalende leden bij het PSP aangesloten. Eind 2014 zijn er projecten met 62 verschillende bedrijven uitgevoerd en zitten er nog 45 bedrijven in de pijplijn voor nieuwe projecten. Van die 45 zijn er minimaal 15 betrokken bij een gezamenlijke aanvraag voor een Europees subsidieprogramma (EFRO). Behalve in projectvorm is er bij 50-100 bedrijven per jaar een lichte vorm van ondersteuning verleend.

Het PSP is daarmee een niet meer weg te denken innovatiecluster in de (regionale) Zwolse economie geworden.

In 2015 zet PSP een volgende stap in haar ontwikkeling. PSP heeft de ambitie om zich te ontwikkelen als loket voor alle ondernemers met technisch inhoudelijke vragen op het gebied van industrieel toegepaste kunststoftechnologie. PSP is daarbij dé verbindende schakel met het brede netwerk van de 4 O's (onderzoek, onderwijs, ondernemers en overheid) en organiseert en stimuleert de samenwerking hiertussen met als doel om waarde toe te voegen aan de ondernemers en met name het MKB. PSP vervult tevens een belangrijke platform functie voor de deelnemers, waar kennis gedeeld wordt. En

Datum 17 maart 2015

biedt een leerwerkplek, waar studenten zich kunnen ontwikkelen. Ook biedt PSP huisvesting aan bedrijven en start-ups.

Op dit moment genereert de sector Kunststoffen 14% van de werkgelegenheid (t.o.v. 8% landelijk). Voor de verdere versterking van de regionale economie hebben de provincie Overijssel en de regiogemeenten zich ten doel gesteld om de Regio Zwolle te laten uitgroeien tot dé kunststofregio met een centrale positie voor PSP. Aandachtspunt daarbij is hoe het MKB nog beter kan aansluiten bij de ingezette beweging: kleine bedrijven en start-ups zijn een veel grotere rol gaan spelen en zijn een belangrijke aanjager geworden voor innovatie.

Projectopgave Logistiek – bijlage 4

In 2013 is de regio Zwolle Kampen Meppel (ZKM) van start gegaan met het door u vastgestelde Uitvoeringsplan op basis van de Logistieke visie en Havenvisie ZKM (december 2012). Inmiddels staat ZKM vanuit het cluster Logistiek stevig op de agenda van de economische regio Zwolle.

De accenten in de projectopgave zijn:

- *Vergroting sociaal-economische effecten door verbetering infrastructuur en bereikbaarheid:*

o.a. door lobby sluizencomplex Kornwerderzand, verbetering bedienregime bruggen en sluizen in samenwerking met RWS (aangemeld voor rijkssubsidie Beter Benutten).

- *Acquisitie ladingstromen:*

Sinds medio 2014 is een kwartiermaker Havenbedrijf actief om het regionale bedrijfsleven in contact te brengen met nieuwe marktpartijen en meer lading/vervoer over water te realiseren. Een netwerk van ca. 10 toonaangevende bedrijven in de regio werkt nauw samen om ketenlogistiek en modal-shift onderling te vergroten. Daarnaast heeft MKB regio Zwolle een platform Logistiek opgericht: voor en door marktpartijen.

- *Positionering en profilering naar mainports, rijksoverheid en Brussel:*

De regio is in 2014 gestegen van de 20^e naar de 8^e plaats op de Logistieke Kaart in Nederland. Dit komt door grote vestigingen als Wehkamp.nl en Ikea, maar ook door de grotere bekendheid van de havenregio ZKM.

- *Regionaal havenbedrijf:*

Op basis van de intentieovereenkomst in 2013 wordt gewerkt aan de vervolgstappen om een gezamenlijk havenbedrijf op te richten. Het streven is om medio 2015 een entiteit op te richten die zich in beginsel zal bezighouden met positionering van de havenregio en harmonisatie van havengelden. Het plan van aanpak regionaal havenbedrijf wordt getrokken door de gemeente Meppel met ondersteuning van expertise van het Havenbedrijf Amsterdam. Met de nieuwe entiteit zal de havenregio een nieuwe naam en huisstijl lanceren als drager voor een internationaal profiel. Het project havenbedrijf ontvangt co-financiering van de provincie Overijssel uit de subsidieregeling Goederenvervoer over Water. De uitwerking van bovengenoemde wordt deze zomer aan colleges en raden van de ZKM gemeenten voorgelegd.

- *Aansluiting op provinciaal beleid en andere regio's:*

De regio is nauw aangehaakt op het programma Goederenvervoer over Water van de provincie Overijssel en op de totstandkoming van een provinciaal beleid op het thema Logistiek. Door aansluiting op corridors via de TEN-T en Interreg programma's zijn de contacten met internationale regio's sterk gegroeid en wordt het werkbudget van de ZKM-gemeenten ingezet als cofinanciering om projecten te realiseren. Voorbeelden hiervan zijn de oprichting van het regionaal havenbedrijf en de verbetering sluizencomplex Kornwerderzand en verdieping IJsselmeerroute.

Datum 17 maart 2015

- *Kennis & innovatie:*

Adviesbureaus en Windesheim/Dinalog ondersteunen in het vergroten van de inzichten in de regionale logistieke markt voor droge en natte bedrijvigheid. Ook wordt de behoefteraming van het aanbod aan nat bedrijventerrein regionaal onderzocht.

Beoogd effect

De projectopgaven van de clusters kennen een grote tijdhorizon. De inbreng van budget van de gemeente Zwolle is nodig om verder gestalte te geven aan de projectopgaven en de nieuwe kansen voor bredere regionale samenwerking op te pakken. Dit leidt tot een ondernemersklimaat dat kansen biedt aan innovatieve ondernemers om hun ideeën te vermarkten. Resultaat daarvan is een hogere omzet van ondernemers en een groei van de werkgelegenheid.

Argumenten

2.1 *Ondersteuning geven aan de uitvoering van de projectopgave voor het HIP en PSP leidt tot innovaties op het terrein van de zorg en kunststof(toepassingen).*

Het regionale bedrijfsleven wordt door het HIP en PSP ondersteund bij de te realiseren innovaties. Dat leidt tot succesvolle realisering van deze innovaties en daardoor ook tot een vergroting van de omzet en werkgelegenheid bij deze bedrijven, waardoor de regionale economie wordt ondersteund.

2.2 *Uitvoering geven aan de projectopgave van het HIP vraagt een meerjarig werkbudget als basis co-financiering voor provinciale, rijks- en Europese middelen.*

De bovengenoemde projectopgave van het HIP wordt op deze manier gedeeltelijk mogelijk gemaakt door de gemeente Zwolle namens de regio Zwolle. Deze financiering dient daarnaast als basis voor de multiplier voor provinciale en Europese subsidies en voor het organiseren van netwerkbijeenkomsten.

2.3 *Verwachting is dat een bijdrage in de vervolgfase van de ontwikkeling van het HIP in 2016 leidt tot een innovatiecentrum dat (financieel) op eigen benen kan staan.*

Het budget van € 150.000,- voor het HIP is bedoeld om een bijdrage te leveren aan de exploitatie van het HIP. De intentie is dat na deze periode het innovatiecentrum geen ondersteuning meer nodig heeft van (de regio) Zwolle.

2.4 *Verwachting is dat een bijdrage in de vervolgfase van de ontwikkeling van het PSP in 2020 leidt tot een innovatiecentrum dat (financieel) op eigen benen kan staan.*

Gelet op het grote belang van de sector Kunststoffen voor de regionale werkgelegenheid (14 procent aandeel) is PSP voor ons college van groot belang. In 2020 verwacht PSP zonder enige overheidssteun te kunnen opereren. Tot die tijd wil ons college dit innovatiecluster ondersteunen in haar ambitie.

2.5 *Uitvoering geven aan de Logistieke visie en de Havenvisie ZKM vraagt een meerjarig werkbudget als basis co-financiering voor provinciale, rijks- en Europese middelen.*

In het vastgestelde Uitvoeringsplan behorende bij de visies is uitgegaan van een jaarlijks werkbudget waaraan de ZKM gemeenten evenredig bijdragen. Dit werkbudget dient als basis voor de multiplier voor subsidies en voor het organiseren van netwerkbijeenkomsten.

Datum 17 maart 2015

2.6 *Verwachting is dat een bijdrage in de vervolgfase van ZKM in 2016 leidt tot een zelfstandig opererend regionaal havenbedrijf dat (financieel) op eigen benen kan staan.*

Het opzetten van een gezamenlijk havenbedrijf voor de regio ZKM verkeert momenteel in de onderzoeksfase en kent in de uitwerking zeer waarschijnlijk een groeimodel t/m 2018. Hiervoor is een indicatieve begroting opgesteld die dit voorjaar nader wordt onderbouwd op basis van gefaseerde aanpak. Over de verschillende fasen in dit model en de financiering worden de colleges en raden van Meppel, Kampen en Zwolle deze zomer geïnformeerd.

Risico's

De financiële bijdrage van de gemeente Zwolle is voor alle clusters bedoeld voor de aanjaagfase. Dit is de meest risicovolle fase waarin de levensvatbaarheid van zelfstandige entiteiten nog onzeker is. Wanneer één van de clusters niet levensvatbaar blijkt te zijn, moet het bestede budget als verloren worden beschouwd.

Financiën

Met het toenemende belang van het cluster Logistiek, ook gezien nieuw provinciaal beleid, is het verdedigbaar aan dit cluster een evenredige bijdrage toe te kennen als aan de clusters HIP en PSP. Binnen het budget Economische ontwikkeling ZKN is voor de clusters HIP en PSP ieder € 150.000,- gereserveerd en voor het cluster Logistiek € 25.000,-. Voor dit laatste cluster wordt € 125.000,- uit het budget Stimuleren Zwolse economie gereserveerd, zodat voor alle drie clusters € 150.000,- toegekend kan worden. Deze zomer zal ZKM onderbouwing van het budget ter besluitvorming aan de raad voorleggen.

Communicatie

Deze beslisnota voor de raad wordt toegelicht in het perscontact van het college.

Vervolg

Na beschikking van de budgetten kunnen de clusters uitvoering geven aan de projectopgaven. Medio 2015 zal ZKM een beslisnota over het oprichten van een gezamenlijk havenbedrijf voorleggen aan colleges en raden van de steden Zwolle, Kampen en Meppel. Op dat moment wordt de raad gevraagd het gereserveerde budget van € 150.000,- beschikbaar te stellen.

Openbaarheid

Dit voorstel is openbaar met uitzondering van de bijlagen 2 en 3 op grond van artikel 25 Gemeentewet met een beroep op het financiële belang van HIP en PSP, zoals genoemd in artikel 10 lid 2 sub b en g van de Wet openbaarheid van bestuur.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw R.E. Riemersma MCM, secretaris